„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 81. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 24. МАЈА 1894. ГОДИНА XXIX.

ПАД ВЕКЕРЛОВ.

(НАРОЧИТИ ИЗВЕШТАЈ.)

Будимпешта, 22. маја.

Брзојавно јављено вам је о паду Векерловом и о првим утисцима.

Шовинистичко-јеврејски духови поражени и утучени су како овде, тако и у унутрашњости, те шаљу Векерлу брзојавно изразе свог поверења и изјаве своје огорчености.

Чим се у петак прочуло, да је Векерле пао, одмах су раздаване по пештанским улицама штампане цедуље, на којима је стојало: реакција оборила владу, која је либералне идеје истакла на своју заставу, али да са владом не ће пропасти и ти народни идеали, и јављено је свету, да пропали Векерле стиже у 9 сахати из Беча, те да треба показати, да је пао у Бечу, али не пред мађарским народом.

Огроман свет се слегао на станицу, те ванредним овацијама дочекао, коње из кола испрегао и у триумфу одвео га у владин клуб. Ту је пред клубом гомила доиде лармала, док се Векерле није показао, где су га урнебесни усклици дочекали.

Публици су говорили страначки председник Подманицки и посланик Бешењеи, који су умирили шовинисте рекавши: да бивша влада заједно са либералном странком потпуну солидарност изјављује у погледу извађања истакнутих идеја (црквених реформа), те се странка чврсто држи Векерла и владе.

Тек после ових изјава се руља у дубокој ноћи разишла.

Намеравају, да чланове пропалог министарства прогласе почасним грађанима угарске престонице

Све је ово чиста демонстрација против Већа, и непоштовање према круни.

Ноћу од петка на суботу стигао је и нови министар-председник Хедервари у Будимпешту, те је у суботу посетио и конферисао са Векерлом, Коломаном Тисом и председницима горњег и доњег дома. Коломана Села није затекао код куће, и по утисцима на тим посетама могао је слутити, шта ће се у вече десити.

У вече је била седница либералне странке, где је Векерле поднео извештај о свом паду, на што је странка једногласно решила: **да непромењено** остаје при свом програму и при **неодложном спровађању црквених реформа**, изражава **поверење** — пропалој влади, и моли Векерла са друговима да и **на даље остану на челу странке као вође.**

Овај се начин, са гледишта јавног права непристојним мора назвати јер се владајућа странка ставља супрот круни, одржава оне личности, које су одбачене, а окреће леђа оној личности, која из поверења крунског на основу истог програма хоће из исте странке владу да састави.

Овим се чином хтело Хедерварију показати, да га садашња владина странка не ће потпомагати, да га не ће признати за вођу, да га не ће слушати, нити да ће моћи из владине странке наћи људи, који би ушли у његов кабинет, те по што је Хедервари и сам члан те странке, гласао за обавезни грађански брак и примио на себе да спроведе црквене реформе (али без „першуб“-а), те по том из других странака личности узети не може, јер су противни обвезној форми грађанског брака, то би његов покушај остао јалов, и он би се морао одрећи састављања кабинета.

На овај начин шовинистичко-јеврејска клика хоће да присили круну, да **поново повери Векерлу** састав кабинета, и њихови листови то јавно захтевају, и пребацују Хедерварију, да се прерано и непромишљено примио те ствари.

Хедервари је изјавио, да ипак није напустио наду, да ће наћи људе за министарство, али је ипак о положају известио Његово Величанство, те се очекује, да ће сутра у понедељак краљ у Пешту стићи те призвати угледне политичаре да припомогну Хедерварију састављање кабинета

Горње решење либералне странке може крупне последице имати, јер све, што осујећава Хедерварију састављање кабинета, све то исто сметаће свакој особи, која би хтела са истим програмом из исте странке да склопи владу, те би конзеквентно само било да круна онда напусти и ту владу и ту странку и да преда владу прелазном коалиционом министарству, које би имало водити државне послове, док не пређу избори, на којима би на народу било, да изјави своју вољу, те би онда и распоређивање страначких односа сасвим други вид могло добити, и онда би и судбина црквених реформа сасвим друга била.

Од помисли на прелазно-коалиционо министарство и нове изборе стрепе шовинисте и присталице данашње либерално-јеврејске владавине, и цела њихова штампа нема доста речи да нацрта ужасе, који би се изродили, ако би круна апелирала на народ, што јој једино преостаје после онако нетактичног држања досадашње владине — либералне странке. Веле, да би настао хаос, немир, да би била бачена буктиња у народ новим изборима, те преклињу круну, да то не чини, пошто је наш владар увек био стожер мира и напретка Угарске.

Таким безочним претњама хоће да присиле круну да поново позове Векерла, тог шовинистичко-јеврејског миљеника, који је својој чивутској тазбини за љубав хтео и да протури „першуб“ именовање нових барона и грофова и отуд тај бес и безумност, јер многи је кривоноги и кривоноси Арпадовац већ видео баронску и грофовску круну над својим монограмом и сад је то отишло у неповрат! Какав губитак за отаџбину!

Но када су већ те круне изгубљене, за што би се изгубиле реформе, за што да пропадне рецепција Јевреја, па цивилни брак, путем којег би ипак још многа Ребека и Рахел могла постати грофицом и бароницом, а да не промени своју прадедовску веру, као што је то до сада било, када је који пропали племић тражио, да му талмудска тазбина исплати дугове.

То би био вапијући грех, да пропадне Векерле и Силађи и њихове црквене реформе, па ако је круна њих одгурнула само због тога, што није хтела да пристане на племићки „першуб“, дакле само средство је одбачено, а ствар не, нека је бар ствар спасена: даје се још „хандловати“.

Данашњи либерално-јеврејски листови, на челу „Пестер Лојд“ пуни су попуштања и захтевају, да Векерле жртвује мисао о именовању нових племића и обричу му свечано, да ће му цела чивутска тезабија опростити ту недоследност.

Ето тако данас стоје ствари, али не треба заборавити, да је та владина странка небројено пута мењала своја решења, и да су јој присталице као сунцокрет кретали главу увек на ону страну, где сунце сја; исто тако разуме се и та њихова штампа на кшефтове, те ако им садашње држање, претња и попуштање не помогну, то ће они лако окренути кабаницу по ветру, те ће исто тако верно служити Хедерварију, као сада Векерлу, а Векерла ће напустити, као што су напустили Сапарија, ком су пре ропски служили.

Један посланик, који је био синоћ у оној седници либералне странке, уверавао ме је данас, када сам га питао о ситуацији, да одушевљење владиноваца за Векерлом није баш тако велико, као што то изгледа по извештајима у листовима и по синоћњем решењу либералне странке; јер многи волију да жртвују Векерла, но мандате, власт и положај, а кад им не упали претња према Хедерварију, лако ће му се сви приближити.

Ма да је оно страначко решење ратоборно и оштро, оно није тако ратоборно примљено, и тако озбиљно мишљено, као што ме уверава исти посланик. То се може онако, као неки опроштајни славопој Векерлу сматрати, и у његовом присуству нико није могао нити хтео, да му још више квари воље, те да предлаже какво друго решење. Ипак то решење служи за основ подривања Хедерваријеве мисије, да би Векерле повраћен био, на што либерало-јевреји сав напор улажу.

Ако овом напору баш испадне ва руком, да осујети покушај Хедерваријев, онда се може очекивати, да ће се круна обратити одличним личностима из опозиције Сапарију, Апоњију и Угрону, и лако можемо добити неко прелазно Сапаријево министарство, које би руководило изборима.

Јуче, у суботу држало је отпуштено министарство седницу, у којој је саставило писмену своју оставку, а сутра у понедељак биће у доњем и горњем дому седнице, у којима ће се пријавити одступање и одложити седнице, док се криза не реши.

Од сутра, када стигне владар у Пешту, прелази тежиште кризе из Беча овамо, и у данашњем добу изненађења нисмо у стању у напред знати шта ће се после 24 сахата догодити. =

Поглед по свету.

— Из Србије јављају да је краљица Наталија јавила својим пријатељицама, да ће се строго држати скупштинског решења, те се не ће пре 2 августа, када Александар навршује 18 годину, те по томе право, уставно пунољетство, вратити у Србију. — Бивши париски посланик Мика Ђорђевић, кога је један анархиста ранио, потпуно је оздравио. Трошкови лечења износе 65.000 франака, које је српска државна благајна исплатила.

— Из Бугарске још једнако јављају о немирима. Путници причају да је у више већих места било окршаја. У Штитову порушили су кућу Стамбуловљевог таста, у Рушчуку напали су кнежев двор. Више личности, за које су држали да су шпијуви Стамбулова нападане и бијене су.

— Француска. Комора је изабрала Казимир-Перјеа за председника. Он је добио 229, а кандидат радикала Леон Бјуржоа добио је 187 гласова. За подпредседника је на место министра Фора изабран бивши министар Бурдо са 201 гласом.

Подела Африке. Из Брисела јављају, да је министарски савет решио да се поради на сазиву афричке конференције како би се започела коначна подела Африке. Белгијска влада ће у том погледу упутити окружницу на остале силе.

НИТКОВСКА ПОСЛА ЕНГЛЕЗА ЛАНИНА И БЛАГОСТАЊЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.

Благо оном, о коме се говори! Бечка „Нова Сл. Преса“ прештампала је неколике тачке чланка некога Енглеза Е. Б. Ланина, гдје се говори о срећи и благостању Босне и Херцеговине.

Како се та ствар тиче нас, ми ћемо да прикажемо неколике тачке из те писаније, да би се увјерили, као и енглески писац, да је настао рај у окупиранијем земљама.

У споменутом чланку најприје се прича, како је влада за овијех 16 година унијела у земљу добре плугове, дрљаче, локомобиле и још којешта. Признајемо и ми, да тога има у спахија Шваба и Чивута; има их и на државнијем добрима; али домаћи сељаци и сада ору древнијем ралом, јер не могу да купе гвожденога. Ал' то није свеједно! — Спомињу се и неке ратарске школе (Musterwirtschaft), гдје се поучава народ. Но колико ми знамо (а ми боље знамо од онога, који је пројурио од Брода до Метковића, или у опће није ни видио Босне), да та добра нијесу ни од какве користи народу, а земаљској су благајници од велике штете. Ево како: Првијех година, кад су уређена та добра, узимано је доста сеоских младића, као бајаги, у школу. И остали су неки годину дана, неки и двије. За цијело вријеме свога „школовања“ ти су младићи само орали, копали и косили као обични надничари, а по некад још развозили ђубре и тимарили коње. А то је управо онакво учење, као оно: „Ми режемо ножем, једемо кашиком, коњ има четири ноге“. — И догоди се чудо велико: Први ђаци свршише, други не дођоше, а школе осташе без ђака, јер нигдје нијесу ни имале учитеља. Свијет пак у околици није могао, не може и не ће никад имати хасне од тијех добара, јер на вратима те „школе“ стоји: „Nichtbeschäftigten Eingang strenge verboten“. Па и да није тако, шта ћеш, један, тамо научити, кад је на примјер лањске године на једном од тијех „Musterwirtschaft“-а било тако „musterhaft“, да у читаву котару оном не бијаде горе репе и кукуруза, а пшеница им сва излегла? — Колико ли је тек користи самој земљи, најбоље би могао рећи управитељ онога добра у Модрићу, на којем је лане било до 30.000 фор. дефицита. Остали свијет оре и сије, да добије, а наши „Musterwirtschaft“-и имају грдан губитак.

Друго је, што Ланин хвали у Босни и Херцеговини: добри путеви и железнице. Чудна ми купуса! То и јест једино, чим се може похвалити управа босанска. А која је снага, и колики је новац скрхан у те путеве и железнице, и у коју су сврху начињени!? Само име „Militärbahn“ каже, рашта се похитило толико с градњом „потребнијех“ железница.

Учени Енглез „подваљује“ босанској влади, да је она унаприједила домаћу индустрију; „биједи је“, да је она узрок, те се босанске суве шљиве одвове до Америке. Али опет ми знамо, а и млоги још знају, да је у Босни и Херцеговини било некад више домаће индустрије, но што је сад, и да се више извовило сувијех шљива, него ли у данашње доба. С тога свечано одбијамо „подвалу“ г. Ланини и узимамо у одбрану „високу земљану“ владу!... Јер „Geschäft“ министра Калаја и босанске владе не само да није подигао никаква гласа босанским шљивама, него није им одржао и очувао ни онога гласа ни онога промета с Европом, а камо ли с Америком, ког су имали и уживали за турске управе у Босни. Шта више данас је босанска шљива тако дискредитирана Калајевом шљивском политиком, да њу на пи-

јаци у Америци може сад да представља шљива из Шлеске и Чешке, па ако је то напредак, онда Ланин има право. Али да Ланин лаж пише, рекла је у предпоследњем броју сама „Bosniche Post“, кад је устала против оног Чиве из Шлеске, који је ланске године преко 300 вагона шљива ческих продао у Јевропи и Америци под именом босанским. Пишући о овом „Bosnische Post“ сама се „згражала“ над таквом шпекулацијом. Али да су босанске шљиве још на старом гласу, ове чивутске „шпекулације“ не би никако могло бити, него она се даде једино тим растумачити, што је Калај са својом политиком и његовом новом културом и његовим сушењем босанских шљива исте — просто — убио, те данашње босанске шљиве далеко заостају по квалитету иза оних старих из сретних пре-Калајевских времена. Да је ово истина, то ће посвједочити сви велики и мали трговци, који раде и имају посла са босанским шљивама, били ти трговци Босанци или странци; то нам свједочи још и свакогодишње смањивање оне диференције у цијени, која је од увијек постојала за разлику њеног квалитета од других шљива; то нам могу посвједочити и силни процеси, који се сваке године све то више множе једино што данашња босанска шљива сваке године све то мање одговара старим њеним способностима и особинама.

О судовима се у Босни и Херцеговини каже, да су врло праведни, да се свршавају послови без отезања, без силног пискарања. Може бити; шта више, ми признајемо, да су судови праведни у много случајева, кад изричу правду за саме Швабе, али ми најбоље знамо, како је нама домаћим, кад обиђеде кога шпијуни, да је бунтовник, да је увриједио Калаја, да је викао на владу . . . . и т. д. и т. д. Јер онда се и без доказа отпрема у тамницу, онда се у истражном затвору задржава по 9 месеци и много тога још, те се суди по оној: „sic ratio Kallai oportet“. А са бирократизмом је у Босни и Херцеховини онако, као што је у читавој аустро-угарској администрацији, ако не и два пут горе.

(Свршиће се.)

ДОПИСИ.

Из горњег Баната. (О збору учитеља арадског среза). Драги брате Ђуро! Опрости, што ти не могох одмах одговорити на твоје писмо, у коме си ме замолио, да ти бар у краћим потезима опишем збор учитељски, одржан у Варјашу светле недеље. Ја држим, да ми не ћеш замерити, што ти нисам то одмах учинио. Извини брате, врло сам ти послом заузет. Знаш како вели песма: „Сто послова а ја сам, пак не могу да свладам“. Ево једва сад дограбих мало времена, да ти на твоје писмо одговорим. Дакле чуј ме:

На збору у Варјашу беше приличан број (19) учитеља и (4) учитељице.

Збор се отпочео, као и обично, са призивањем св. Духа, на коме чинодејствоваху, 3 пароха г. г. Ђ. Вујић из Наћфале, С. Јовановић из Сирига и А. Грујић из Варјаша.

У школи поздравио је госте: председник варјашке општине пречасни А. Грујић, на које Ст. В. председник учитељског збора благодари у име учитеља на поздраву и пријатељском дочеку, обећав, да ће учитељство, које је данас рекрутовано из свршених и за свој позив спремних људи, хтети и моћи позиву своме достојно одговорити.

За тим се прешло на извођење дневнога реда, који је овако текао:

Ст. В. председник збора, поздрави присутне краћим говором; отвори седницу; представи присутнима повереника политичке власти у лицу тамошњег бележника Гердановића

После овога сљедио је извештај о полученој одобреног пословника, који се у целости прочита. И баш кад је отпочето читање истога, ступи у школску дворану епарх. школ. референт Димитрије Долга, који буде од стране учитеља поздрављен са живео! Ст. В. председник одмах му понуди, да заузме председничко место; но референт то одбије, велећи: „Продужите само, ја сам рад да учествујем при овом збору и добрим саветом да испомогнем ваш рад“. И заузме место с десна. За тим се настави читање пословника. По прочитању пословника изјави се присутнима, да је исти овим чином званично публикован и у смислу дотичног пословника §. 56. ступа исти у живот. И одмах се отправи брзојавним путем Његовом Високопреосвеш. епископу темишварском поздрав овог садржаја: „Српски учитељски збор среза арадског, са свога петога састанка у Варјашу, пун поуздања у отачку љубав и наклоност према срп. нар. учитељству, поздравља Вас свесрдно и уверава Вас о преданости и верности својој“.

Извештај о благајници беше веома кратак, јер као што сам чуо, досад су само њих неколико уплатили целу чланарину и још њих 10—12 уписину; али ипак из свега тога види се, да је воља ту; јер сваки почетак је тежак, па тако је и овде.

Толико, драги мој, о извештају. То би ти био први део збора.

Други део биле су расправе и практичне радње. На првом месту расправа „Уплив срп. нар. умотворина у срп. нар. осн. школи“; од Платона Подградског. По што сам расправљач не беше присутан, прочитао је исту Р. Тополац. Сваки, који је чуо ову расправу, мора признати, да је пуна духа и лепоте, јер је дивно описао, шта су срп. нар. умотворине. Али није доста одговорио задаћи, како исте упливишу на развој душе детиње, које му је и рецензенат М Павловић у писменој критици својој приметио; те због тога је и остављена иста тема другоме члану на израду за идући збор.

Друга тема била је из рачуна у срп. нар. осн. школи у II-ом разр. „учење таблице множења с бројем 6 до 30“; предавала је учитељица срп. чанадска Ј. Бранкован. Предговор о важности и упливу рачуна у срп. нар. осн. школи, мора јој свако признати, да је врло добар. Али што се пак саме радње и начина предавања тиче, рецензенат Ст. Наћвински, строго придржавајући се писмене практичне радње, коју пред собом имађаше, строго ју је критиковао, велећи: да је у истој врло много погрешака, како у начину, тако и у самом говору нашао; но по што се у практичноме раду видело, да је предавачица, исте погрешке обишла и по што јој је начин предавања заиста био такав, да децу може и мора занимати, то јој је одбор за пресуђивање у тајној седници својој — благодарност изразио на уложеном труду око спремања за израду исте теме.

И по што је подне већ у велико било превалило, то председник распусти седницу и закаже исту за три сах. по подне.

Сви учитељи са референтом Д. Долгом отиду на заједнички ручак у гостионицу Бранка Андрића, Србина гостионичара, где је приличан број ондашњих отменијих грађана Срба учествовало као год и више страних гостију, који су дошли на збор. Ту је пало више здравица.

После ручка поново се пређе у школу и настави отпочети рад. Овде је изнео расправу „Реч две о испитима у нашим срп. нар. школама, какви су и какви треба да су“; учитељ Ст. Вукадиновић у доста опширним потезима. Исти је расправу своју, као што то и рецензенат М. Живић у својој критици признаје, извео врло лепо, доказе марљиво покупио и који још препоручује сл. збору, да се расправљачу и признање изрази.

Ст. В. у својој расправи препоручује сл. збору, да резолуцију од 5 тачака усвоји о начину одржања испита. Иста резолуција је усвојена с додатком М. Живића као год и допуном референта Долге.

Збор једногласно закључи, да се иста резолуција славном ЕШО усвојења и одобрења ради поднесе, како би се тим начином најпре остварити и у живот спровести могао сремски надзор школа. На тај би начин могли постати сремски школски надзорници, који би се имали бирати из круга практичних учитеља.

После овога изнео је К. Вујковић распоред у четвороразр. школи, где су сва 4 разр. под руковођењем једног учитеља. Вујковић је врло леп предговор додао својој расправи о важности важаног распореда у школи, као год и то, каква је то помоћ за учитеља и за децу, ако имају добар распоред. То су му у опште сви признали; али из разлога, што рецензенат Нинчић, коме је иста писмена расправа додељена на стручно мњење, није у својој критици ништа ни pro ни contra изнео, него је у кратко рекао: слаже се са К. Вујковићем у изнесеном распореду, исти је распоред поново додељен одбору овог учит. збора, да своје мњење у идућем збору изнесе о углављивању распореда, да би се тако могао једнообразан распоред часова, у свима школама овога среза увести и употребљавати.

Идући збор одређен је да буде у Батањи, са нарочитим дневним редом, који ће се по уобичајеном начину објавити у своје време. Ја се надам, да ћеш и ти тамо доћи.

Још је позван овај збор од референта Долге, да изради нацрт правила за епархијски збор, који ће се претресати у епархиј. учитељ. збору, који ће се одржати у Темишвару.

По што је председник са целим часништвом солидарно на досадашњем поверењу захвалио, то се приступи конституисању; и ово је ново часништво: за председника Стеван Вукадиновић, потпредседник Радивој Тополац, I. перовођа Стеван Наћвински, II. перовођа Душан Бешлић, благајник Олга В. Стојановић. У одбор: Милић Живић, Јован Ћосић, Коста Вујковић и Милица Стојшићка.

Овом приликом не могу ћутке прећи, да је збор још пре овога избора, вотирао поверење своје старом часништву тим, што је у записник уведена благодарност и признање на уложеном труду и истрајном раду, као и настојање око остварења овога учитељскога збора.

И после сваког састанка сљедује растанак, тако ти је то и овом приликом било. После свршеног рада председник се у неколико искрених, топлих и пријатељских речи захвали присутнима на одзиву и доброј вољи за рад, те распусти седницу. Пожели браћи сретна пута и са: „Здраво до виђења на идућем збору у Батањи“, разиђу се својим кућама.

Ето видиш, ови учитељски зборови, колико су за учитеље корисни са своје намере, да се наше учитељство у струци својој усавршава и унапређује, у толико је брате то жива књига, где чујеш, видиш и дознаш неког брата патње и страдања; увериш се и о томе, да човек, ако је на правоме путу, заиста не ће пропасти, јер му не да старатељ свију нас, онај најправеднији судија, који је над нама грешнима.

Остај ми здраво до братког виђења!

Твој **Драгољуб.**

Вести из места и са стране.

Епарх. административни одбор бачки у седници својој од 5. (17.) маја о. г. решио је још, према извештају епарх. ревизора Ђорђа Бељанског, и неке рачунске ствари, које овде накнадно саопштавамо. Одобрени су ови рачуни: Рачун епархијског фонда бачког за год. 1893.; рачуни црквб. благајне, школског фонда и парохијала општине старо-сивачке за 1892. и 1893.; рачун црквене општине у Кисачу за год. 1891., 1892. и 1893.; рачун црквене општине у Сенти од 1888. до 1892. године; рачун црквене благајне и школског фонда општине кулпинске за год. 1892. и 1893; рачун закладе пок. Јована Остојина и жене му Терезије рођ. Зозукове од год. 1892.; рачуни црквене општине у Обровцу од год. 1885. до 1890. и 1892. године; рачуни црквене благајне, школског фонда и закладни рачун општине мартоношке за г. 1892. и 1893.; рачун црквб. општине у Парабућу за г. 1893.; рачун општине у Турији за г. 1892.; рачуни црквб. општине у Горњем Ковиљу за 1892. и 1893.; рачун црквене општине у Ковиљ Сент-Ивану за год. 1893. — Одобрени су прорачуни српских црквених општина: у Доњем Ковиљу, Сегедину, Ст Футогу и Товаришеву за год. 1894. — Враћени су рачуни црквене општине у Шандору за год. 1891. и црквб. општине у Петровом Селу за год. 1892. с ревизорским примедбама на поправку. — Одобрени су рачуни општине шандорске за г. 1887. и 1888. с том примедбом, да су рачунополагачи дужни накнадити црквеној благајни пронађене рачунске диференције. — Одобрен је разрез приноса у корист епархијског фонда бачког за г. 1894. на терет подручних црквених општина и подручног свештенства епархије бачке. — Ради финализасања неуредних рачуна црквене општине у Шандору за г. 1889. и 1890. изаслан је епарх. ревизор на лице места. — Извештај окружног проте новосадског Милана Ћирића и епарх. ревизора у ствари исраге против председника црквене општине у Пирошу Луке Плачкова због наглашене проневере парохијалног новца, узет је на знање, пошто се никаква проневера испоставила и доказала није, те су тога ради тужитељи осуђени на накнаду истражних трошкова. — Рачун епархијског фонда за прву четврт 1894. године издан је на ревизију.

Освећење темеља нове српске православне основне школе у Тузли одржаће се на Спасов дан 26. маја 1894. са овим распоредом: 1. На Спасов дан у јутру у 8 сахата почиње архијерејска служба, на којој поје месно српско певачко друштво; 2. По свршетку св. литургије полази збор са школском омладином, црквеним и школским заступством, певачким друштвом, митрополитом и свештенством и представништвом месне политичке власти — из цркве на градиште. 3. Пошто се је збор стекао и одређена места заузео, декламује Ана Ј. Михајловића ученица III. разреда, песму Змај Јована Јовановића „Дижите школе“; 4. После ове песме освећује Његово Високопреосвештенство митрополит Мандић темељ нове школске зграде; 5 Чита се и потписује споменица и полаже уз звоњење и грување прангија уз темељни камен; 6. Говори „Слово“ Његово Високопреосвештенство митрополит Мандић, намењено свечаности; 7. „Многаја љета“ пева српско правосл. црквб. певачко друштво; 8. Збор се враћа у цркву и завршује се св. литургија.

Слава у Старом Сивцу. Пишу нам из Старог Сивца, да је тамо 9. маја о. г. одржана црквена слава, те је тамошњи парох Младен Јовановић, умолио проту сомборског Купусаревића, да сазове цело свећенство свога протопрезвитерата у Стари Сивац и да се тамо свештеничка исповест одржала. На литургији чинодејствовао прота са 4 почасна протојереја и са 10 пароха из истога протопрезвитерата. После подне је црквена скупштина умолила проту да благослови и преломи колач. Но одмах после учињеног чина прота је дао налог, да се сазове црквени одбор за сутра дан и отпутовао у Куле, а када се вратио из Куле, искао је, да прегледа рачуне црквене, и написао признаницу од 16 фор. а. вр. коју је нарочито потраживао за своје чинодејствовање како на литургији, тако и при самом сечењу колача, јер када се пресекао колач, тутор је по обичају поднео икону св. оца Николаја преч. проти да је целива, а поред које је држао и тас, прота кад је целивао св. икону, а за тас рече да се даље даде, он сам пак ни једног новчића на цркву није приложио. — Заиста одвратан пример грамзивости, који најмање приличи свештенику. Слава је на задовољство свију присутних управо сјајно испала Но не можемо прећутати, да је прота, а са њиме и солгабиров Душан Поповић, употребио ову славу да кортешују за клерикалну страну, што су у здравицама јасно показали, здравивши онима, који то не заслужују, и припремајући поље за црквено-сборске изборе. — Но то ће им слабо упалити, јер народ не сме да заборави „јединствени статут!“

Одликовани српски производи. На бечкој изложби народне производње и хране проглашена је једногласно сремска шљивовица као јединствена ракија. Почасну диплому добила је сремска и вараждинска жупанија за жито, златну медаљу су добили Дане Витас из Н. Градишке за сељачка кола, а Милош Љубић из Винковаца за суве шљиве и пекмез.

Неморално дело. Из Ст. Сивца јавља нам Милош Ђурић о огорчености, која у целој њиховој великој породици влада због намере његовог најмлађег брата Паје, да узме за жену његову снају, удову њиховог синовца Томе, и што му у томе на руку иде парох Младен Јовановић, ослањајући се на протекцију патријархову. Ми смо се доста пути уверили, да сродство и протекција много може израдити код нашег патријарха, али не смемо замислити, да ће ићи за тим, да се руши породични морал, баш сада, када се због тог морала тако заталасао народ против грађанског брака. Ако би свештенство потпомагало оваке кораке, онда би се порушили сви породични одношаји. У овом случају би дотичној удовој досадашња свекрва постала јетрвом; Паја је деци јој био до сада деда, а сад би постао отац. Свекар а потом и отац — постао би снаји својој муж! Родбина преклиње заблуделог Пају, да напусти ту намеру и не срамоти дом, те моли, да ово и у јавност изнесемо. У интересу породичног морала, то ево и чинимо, остављајући, да целу ствар онда изнесемо, ако би се ипак ово неморално дело извело.

БРЗОЈАВ „ЗАСТАВИ“.

Будимпешта. (Стигао 23. маја у пола 7 сахата у вече.) Данас стигао овамо Његово Величанство цар и краљ Фрања Јосиф I., на станици га осим великог броја света дочекао и гроф Алберт Апоњи са својим присталицама. Упало је у очи да при дочеку није нико од владине либералне странке, а тако ни од дојакошњих министара био. До сада гроф Куен-Хедервари није саставио кабинет. Саборске седнице одложене су док не пређе криза.

Будимпешта 23. маја. Краљ стигао у 5 с. 40 м. у јутро. На станици било до 300 људи, на перону до 70. Био је врло озбиљан, ником није пружио руку као иначе. Од владине странке нико није изишао као демонстративно и договорно. Апоњи био са целом странком, неколицина од Угронове групе, неколицина од оних што су напустили владину странку (Сапаријевци) и Полоњи дочекали га у свечаном оделу и неколико пути му довикнули: живио.

Будимпешта. Шовинисте спремале да дочекају краља у великом броју, те да му демонстративно довикују „живео Векерле“, али није се знало кад стиже, зато су отпале те демонстрације.

Будимпешта. Хедервари после решења владине странке од суботе, није у недељу ни са киме продужио преговоре о састављању кабинета, и сматра да му је намера већ осујећена, те враћа краљу поверену мисију. Владиновци се кају сада, јер баш Хедервари би брзо спровео црквене реформе, да би узрујаност престала, а сад се незна шта иде.

Будимпешта. Једнако се телали да ће краљ опет Векерлу поверити састављање кабинета, који би морао напустити „першуб“ и 2—3 својих садруга министра, само да што пре пређу реформе и буде крај раздражености.

Будимпешта. Министарски саветници Алберт Берзевици, Владислав Лукач и Еден Миклош дали су оставке на својим званима.

Будимпешта. Држи се да ће краљ пре свега конферисати са председницима горњег и доњег дома и са Коломаном Селом и Тисом, те да ће поверити састављање министарства Јулију Сапарију и Апоњију.

Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.